

Alfred Ohanowicz, Andrzej Wąsowicz

Wywiad z profesorem Alfredem Ohanowiczem

Palestra 17/12(192), 111-112

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

niu, oceniam pozytywnie. Nie ulega dla mnie najmniejszej wątpliwości, że swym udziałem w postępowaniu przygotowawczym, a zwłaszcza w postępowaniu sądowym, adwokaci przyczyniają się w istotny sposób do realizacji postulatu, żeby osoba niewinna nie ponosiła odpowiedzialności karnej. Realizacja zadań postępowania karnego określonych w art. 2 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. byłaby pełniejsza, gdyby adwokaci Izby poznańskiej korzystali szerzej w etapie postępowania przygotowawczego ze swych uprawnień procesowych, a prokuratury w szerszym niż dotychczas zakresie stosowały przepis art. 273 § 1 k.p.k.

Rozmowę przeprowadził: S. Wąsowicz

2.

Wywiad z profesorem Alfredem Ohanowiczem

Profesor dr Alfred Ohanowicz znany jest prawnikiem polskim, a także obcym, przede wszystkim jako świetny dogmatyk prawa cywilnego, jako autor licznych prac naukowych, cennych glos, wielu podręczników oraz jako długoletni profesor prawa cywilnego na Wydziale Prawa Uniwersytetu Poznańskiego. Ten właśnie zawód stał się dla niego przedmiotem najwyższego umiłowania i podstawą najwyższych naukowych, uniwersyteckich i państwowych splendorów. Niewielu jednak prawników w Polsce wie, że prof. Alfred Ohanowicz od roku 1945 nieprzerwanie, aż do chwili obecnej, wpisany jest również na listę adwokatów Izby poznańskiej i że do końca stycznia 1958 r. zawód adwokata w zakresie nie kolidującym z obowiązkami profesora Uniwersytetu, rzeczywiście wykonywał, czyniąc to ze spokojem wiele wiedzącego i z zapalczywością młodzieńca.

Profesor dr Alfred Ohanowicz, urodzony w roku 1888 we Lwowie, odbył studia gimnazjalne w Złotowie i Lwowie i po zdaniu egzaminu dojrzałości w roku 1906 zapisał się na Wydział Prawnoadministracyjny Uniwersytetu Lwowskiego. Wpływ zasadniczy na wybór kierunku studiów miały dwie grupy okoliczności. Do pierwszej z nich zalicza Profesor te, które wynikały z faktu, że był synem prawnika, sędziego Sądu Apelacyjnego we Lwowie, a ojciec i brat jego matki również wykonywali zawody prawnicze. Do drugiej należały racje praktyczne, bo gdyby dał upust swym zainteresowaniom najgłębszym, tj. filozoficzno-historycznym, musiałyby się poświęcić nauczaniu w szkolnictwie średnim, zapewne z dala od świetnego centrum polskiej nauki, jakim był wówczas Lwów. Wybrał więc zawód prawnika.

W roku 1910 Alfred Ohanowicz wstępuje do służby referendarskiej w Prokuraturii Skarbu we Lwowie i pozostaje w niej do września 1919 r. W tym okresie uzyskuje w roku 1911 stopień doktora praw. W latach 1912—1913 studiuje przez kilka miesięcy na Uniwersytecie w Berlinie. W toku habilitacji z prawa cywilnego na Uniwersytecie Lwowskim zo-

staje powołany we wrześniu 1919 r. na nadzwyczajną katedrę tego przedmiotu na Wydziale Prawa Uniwersytetu Poznańskiego. W roku 1921 zostaje mianowany profesorem zwyczajnym. W latach 1925—1926, 1948—1949 i 1949—1950 sprawuje funkcję dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu Poznańskiego. W latach 1928—1933 jest członkiem Trybunału Kompetencyjnego, a w latach 1930—1935 członkiem Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. Krótko po wybuchu wojny zostaje uwięziony przez okupanta, a następnie wysiedlony do Generalnej Guberni. W roku 1940 obejmuje funkcję radcy prawnego Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego w Warszawie. Bierze wówczas udział w tajnym nauczaniu. Po powstaniu warszawskim znalazł się w Krakowie, w którym już po wyzwoleniu od lutego do maja 1945 r. wykładał na Uniwersytecie Jagiellońskim. W czerwcu 1945 r. wraca do Poznania, gdzie obejmuje jeszcze przed wojną zajmowaną Katedrę Prawa Cywilnego. W sierpniu 1945 r. uzyskuje wpis na listę adwokatów Izby Poznańskiej. Od roku 1946 do 1949 jest radcą prawnym Centralnego Zarządu Państwowych Nieruchomości Ziemskich. Od 1 września 1960 r. profesor Alfred Ohanowicz pozostaje na emeryturze. Nie ustaje jednak nadal w pracy naukowej.

Profesor Alfred Ohanowicz mówi:

— *Zawód adwokata to zawód, który lubię. Był moim hobby. Dzięki niemu nie stałem się apodyktyczny, będąc profesorem. A to przecież profesorom grozi. Adwokat jest zawsze altera pars i musi wysłuchać, co mówi strona przeciwna. To uczy skromności. Adwokat podporządkowany jest również sądowi, od którego dowiaduje się, słuchając wyroku, co było prawdą w prowadzonej sprawie. Jest to nie tylko szkoła relatywizmu w kwestiach prawdy, ale także szkoła pokory.*

Uznanie użyteczności adwokackiego zawodu wyrażone jest w Konstytucji. I to jest słuszne. Jest to bowiem zawód nie tylko pożyteczny dla obywateli, lecz wręcz konieczny. Trudno o nim myśleć inaczej doświadczonemu cywiliście, który sam ma nieraz wątpliwości, czy wie cokolwiek na pewno.

Prawo żyje. Rodzi się, przeżywa młodość, potem swój wiek męski — wiek kłęski i wkracza w jesień starości. A wtedy rodzi się prawo nowe, które zastępuje poprzednie. I tak cyklicznie odbywa się rozwój prawa. Dlatego zawód adwokata wymaga pilności, nieustawania w śledzeniu zmian prawa, gdyż zmiany te są wieczne i nieuniknione. W zawodzie adwokata nietrudno też o kłęski. Spotykają one tych, którym zabraknie pilności bądź odwagi. Życzę Adwokaturze Wielkopolskiej, ażeby jej nigdy przymiotów tych nie zabrakło.

Dziękując Profesorowi za Jego wypowiedzi i życzenia stwierdzamy wobec Niego, że pamiętamy, iż również w tych latach, w których nad zawodem adwokata roztaczał się gęsty pas cienia, Profesor ani przez chwilę od zawodu naszego się nie odzegał. Był wobec niego *semper fidelis*.

Rozmowę przeprowadził: A. Wąsowicz